

APEL

către autoritățile publice pentru asigurarea accesului la informația de interes public

28 septembrie 2016

În contextul Zilei Internaționale a Accesului la Informații, societatea civilă își exprimă îngrijorarea față de neglijarea dreptului cetățenilor Republicii Moldova de a accesa informația de interes public. Mai multe autorități publice au refuzat, sub diverse prețete, pe parcursul ultimilor ani, să ofere informația solicitată de către reprezentanții societății civile.

Dreptul cetățeanului a de avea acces la informația de interes public trebuie să fie unul puternic și funcțional, astfel încât să poată utilizat drept instrument de apărare a drepturilor și libertăților civice pentru a facilita participarea publică la luarea deciziilor și pentru a responsabiliza guvernele.

Anul acesta se împlinesc șaisprezece ani de la adoptarea Legii privind accesul la informație (Nr. 982 din 11.05.2000). Pe parcursul acestei perioade, organizațiile societății civile au depus eforturi semnificative pentru a asigura ca această lege să fie implementată eficient. Aceste eforturi nu au fost în zadar. Înțelegerea dar și atitudinea autorităților publice față de solicitările de informații s-au îmbunătățit considerabil.

Totuși trebuie să remarcăm că la 16 ani de la adoptarea legii, carențe mai există, iar acestea nu sunt excepții. Autoritățile publice preferă să interpreteze restrictiv orice prevedere ambiguă din legislație, în defavoarea solicitantului de informații. Așa se întâmplă, de exemplu, în cazul aplicării Legii privind achizițiile publice. Documentul nominalizat nu obligă expres autoritățile să ofere un grad de informații mai extins asupra procedurilor de achiziții, dar nici nu le interzice interzice acest lucru. Singura excepție se referă la cazurile când oferirea unor astfel de informații poate prejudicia interesele ofertanților la procedura de achiziții.

De doi ani, Legea privind protecția datelor personale este folosită în multe cazuri drept paravan pentru a îngradi accesul la informația de interes public și a-i proteja pe demnitarii cu probleme de integritate și nu numai.

Sub acest pretext, bunăoară, Președinția a refuzat să ofere jurnaliștilor informația despre persoanele care au fost onorate cu distincții de stat. Într-un alt caz instituția prezidențială a refuzat să facă publică informația despre judecătorii respinși de către șeful statului la promovare. Ambele cazuri au ajuns în instanță, dar a fost dat câțtig de cauză Președinției și nu jurnaliștilor. Prin astfel de cazuri se crează un precedent periculos pentru dreptul cetățeanului la informația de interes public. Astfel, reprezentanții societății civile, la fel și cetățenii Republicii Moldova, sunt nevoiți să cheltuie timp și resurse pentru a-și apăra în instanță dreptul de a obține informații de interes public de la autoritățile publice plătite din banii contribuabililor. .

Să amintim că printre obiectivele Legii privind accesul la informații, sunt:

- a) crearea cadrului normativ general al accesului la informațiile oficiale;
- b) eficientizarea procesului de informare a populației și a controlului efectuat de către cetățeni asupra activității autorităților publice și a instituțiilor publice;
- c) stimularea formării opiniilor și participării active a populației la procesul de luare a deciziilor în spirit democratic.

Astfel, solicităm tuturor autorităților publice (atît la nivel central cît și local), precum și instituțiilor subordonate acestora, care sunt finanțate din bugetul public și/sau prestează servicii publice, să respecte prevederile Legii privind accesul la informație și să ofere neîngrădit, complet și la timp, informația solicitată de către cetățeni.

Principiul care stă la baza dreptului de acces la informație este că instituțiile publice sunt alese de popor și susținute de contribuabili, de aceea cetățeanul este îndrept să cunoască cum este folosită această putere și cum sunt cheltuiți acei bani. Acest drept de acces la informație însărcinează guvernul cu două obligații cheie:

- de a publica și a disemina informația de bază despre activitățile diferitor instituții publice.
- de a primi cereri pentru informații de la public și de a răspunde, fie prin a permite publicului accesul la, fie prin a expedia copii ale documentelor sau informațiilor deținute de instituțiile publice.

Organizațiile semnatare:

1. Asociația pentru o Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)
2. Centrul de Investigații Jurnalistice
3. Promo-LEX
4. Centrul de Promovare a Libertății de Exprimare și a Accesului la Informație Acces Info
5. Transparency International Moldova
6. Centrul de Resurse Juridice din Moldova
7. Asociația Presei Independente
8. Centrul Independent de Jurnalism
9. Asociația pentru Democrație Participativă (ADEPT)